

Православна Церква України

ВОЛИНСЬКА ПРАВОСЛАВНА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ

43025, Україна, Волинська обл., м. Луцьк, вул. Градний узвіз, 5, тел. (0332) 72 60 72, факс (0332) 72 32 12
e-mail: info@vpba.edu.ua web: http://www.vpba.edu.ua / код ЄДРПОУ 21733327

23.03.23 № 06/1

ВІДГУК

на освітньо-професійну програму
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 041 Богослов'я, яка реалізується в
Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

Розвиток богословської освіти в сучасних умовах, поза всяким сумнівом, є доволі динамічним та різноспрямованим: з одного боку були й залишаються в освітянському просторі класичні духовні заклади освіти, що функціонують, переважно, як освітні центри вузького конфесійного спрямування (зазвичай ці заклади освіти не проходять визначених процедур ліцензування й акредитації), а з іншого боку – заклади освіти, які пішли шляхом повноцінного входження до освітянської спільноти нашої Держави. Очевидно, цей процес непростий і різноплановий, а відтак він має як своїх прихильників, так і противників та кожна з цих сторін володіє низкою вагомих аргументів на користь власної позиції.

На тлі такої ситуації в духовній освіті дещо відокремлено перебуває досвід становлення й розвитку богословської освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Саме тут упродовж багатьох років фахівцями напрацьовано унікальний досвід поєднання класичної моделі духовної освіти та її інкорпорації в навчальну систему світського університету. Цей досвід якнайкраще відображається у багаторічній і системній роботі фахівців над змістом освітнього процесу, а це – виважений і фаховий підхід до формування навчальних планів,

робочих та навчальних програм дисциплін, змісту і обсягу практик тощо. Саме тому ліцензування ОП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (2017 р.) та успішна акредитація (2020 р.) були очікуваними й цілком заслуженими.

Саме тому постійно тривалий процес вдосконалення освітньої програми й системну роботу над покращенням її змістового наповнення групою забезпечення та всіма зацікавленими сторонами – вважаємо цілком правильним.

Пропонована на рецензування ОП – надзвичайно цікава низкою новаторських елементів та підходів. Очевидно, що це є наслідком багаторічної роботи фахівців університету. Найбільш цікавим, як на нашу думку, є те, що розробниками запропоновано абсолютно новий підхід до викладання богословських дисциплін (це особливо помітно у структурно-логічній схемі ОП): викладання біблійних дисциплін, як й історико-практичних, пропонується за послідовним принципом – такий підхід цілком може претендувати на застосування на інших ОП. Доволі цікавими є запропоновані розробниками індивідуальні освітні траєкторії для здобувачів (з урахуванням права студентів на вільний вибір освітніх компонентів): «релігійно-освітня» та «релігійно-медійна», а поряд із цим збережено право здобувачів на формування власного варіанту освітньої траєкторії (очевидно, що в умовах вільного вибору навчальних дисциплін в межах всього Університету це цілком можливе). У цьому контексті особливої уваги, на нашу думку, заслуговують такі обов'язкові компоненти аналізованої програми як: *«Основи наукових досліджень та грантова діяльність»*, *«Правознавство»*, *«Соціальна доктрина Церкви та пастирська діяльність»*, *«Церква і медіа»*, які цілком можуть бути запроваджені й на інших ОП за спеціальністю 041 «Богослов'я», що реалізуються в нашій країні.

Відтак, підсумовуючи вищевикладене, ми констатуємо, що запропонована на рецензування ОП за спеціальністю 041 «Богослов'я» має

цілісний та актуальний зміст, містить низку новаторських елементів та цілком відповідає сучасним вимогам.

Водночас, ми сподіваємося на продовження й поглиблення нашої співпраці між Волинською православною богословською академією та Чернівецьким національним університетом ім. Юрія Федьковича.

З повагою,

Ректор ВПБА

доц., прот. Володимир Вакін

ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА УКРАЇНИ

УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКО-ХОТИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

58000, м. Чернівці, б-р. Героїв Крут, буд. 5, кв. 180,
ідентифікаційний код в ЄДРПОУ 38453119

№ 17-к

«26» квітня 2023 р.

ВІДГУК

на освітньо-професійну програму
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 041 Богослов'я, яка реалізується в

Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

Релігійна ситуація в нашій Державі, що зазнала суттєвих змін після отримання Православною Церквою України Томосу про Автокефалію (2019 р.), постала, де-факто, у новій, незнаній раніше реальності. Актуалізація багатьох різнопланових проблем спровокувала появу низки нових, вкрай складних, викликів: Українське Православ'я у повний голос заявило про себе, як потужного учасника як у всеправославному, так і в загальносвітовому релігійних процесах.

Поза всяким сумнівом, такий стан справ призвів до появи значного запиту, з боку самої Церкви, на активну і дієву участь у її житті священно- і церковнослужителів з абсолютно новими (донедавна не вельми затребуваними) фаховими компетентностями, вміннями та навичками. Це стосується різних аспектів: від знання іноземних мов (з урахуванням богословської специфіки термінів та понять) та вмінням представити церковну позицію в медіапросторі, – до навичок фахової дискусії та основ управлінських знань.

Звісно, цей запит зазнав суттєвих змін після повномасштабного вторгнення росії, коли домінуючими питаннями порядку денного для

Церкви постали проблеми соціального служіння, координації волонтерської діяльності, капеланства тощо.

Саме тому, цілісне й високопрофесійне переосмислення принципів і змістового наповнення освітнього процесу по підготовці фахівців-богословів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти вважаю цілком вмотивованим і доцільним.

Пропонована на рецензування освітня програма, відповідає усім наявним вимогам по підготовці фахівців-бакалаврів за спеціальністю 041 – Богослов'я. Особливої уваги, як на нашу думку, заслуговує той факт, що розробникам ОП вдалося втілити низку нових підходів до самого принципу організації освітнього процесу: структурно-логічна схема програми та її освітні компоненти справді відображають інноваційність і новаторство, намагання відійти від усталених і, як наслідок, абсолютно нефункціональних форм роботи.

У цьому контексті доволі цікавим, на нашу думку, є загальний авторський підхід, який можна назвати «принцип циклічності і пролонгації», що пропонується розробниками як основний: вивчення однієї групи дисциплін – логічно продовжується в іншій групі, а доєднання певних освітніх компонент є цілком вмотивованим. Застосування такого принципу дало змогу но-новому підійти до змістового наповнення самого освітнього процесу.

Водночас вважаємо цілком актуальним і доречним внесення до переліку обов'язкових таких компонент аналізованої програми як: «*Основи наукових досліджень та грантова діяльність*», «*Соціальна доктрина Церкви та пастирська діяльність*», «*Церква і медіа*». Поряд цим, для здобувачів збережено обов'язковими постійнотривалі практики (богослужбова – богослужбово-гомілетична – богослужбово-місіонерська), що логічно продовжують одна одну.

Відтак, підсумовуючи вищевикладене, ми констатуємо, що пропонована на рецензування ОП за спеціальністю 041 «Богослов'я» має цілісний та актуальний зміст, містить низку новаторських елементів та цілком відповідає сучасним вимогам.

Водночас, сподіваємося на продовження й поглиблення нашої співпраці між Чернівецько-Хотинською єпархією ПЦУ та Чернівецьким національним університетом ім. Юрія Федьковича.

З повагою,

Архієпископ Чернівецький і Хотинський
ГЕРМАН (Семанчук)